

lig meget, naar man tager det procentvis, men Stigningen er dog kun 320,000 Kr. Til Industri og Haandværk gaves den Gang 430,000 Kr., nu 630,000 Kr., altsaa kun 200,000 Kr. mere. Til Handel bevilgedes den Gang 150,000 Kr., nu 120,000 Kr., hvilket jo ikke kan kaldes nogen egentlig Fremgang. Denne Udgift har i de 13 Aar svinget omkring 100,000 Kr., og hvis man sammenstiller den med de 12 Mill. Kr. til Militærvæsenet, kan man ikke sige, at Handelen i særlig høj Grad faar Tilskud fra Statskassen. Saa er der Skibsfarten, ved hvilken jeg medtager alle ordentlige og overordentlige Udgifter under Handelsministeriet, desuden de civile Institutioner under Marineministeriet samt under Ministeriet for offentlige Arbejder, Dampskibsruter, Havne, Sejlløb, Læmoler o. s. v. Dertil udgaves i 1900—1901 2,500,000 Kr., i 1912—13 2,900,000 Kr.; dette er en Forøgelse i de 13 Aar med 400,000 Kr. Derimod er der en stor Forøgelse i Udgifterne til sociale Formaal, derunder alt indbefattet. Der bevilgedes for 13 Aar siden 3,700,000 Kr.; Beløbet er nu steget til 10,500,000 altsaa med omtrent $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. om Aaret. Udgiften til Medicinalvæsen er ligeledes steget, men dette skyldes fornemmeligst Rigshospitalet, der nu staaer med en Udgift af $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. om Aaret. Denne Udgift er steget fra 2,700,000 Kr. til 6,200,000 Kr. Paa Skolevæsenet er der en stærk Stigning, der naturligvis særlig skyldes Tilskuddet til Folkeskolelærernes Lønning; fra 2,600,000 Kr. er Beløbet steget til 9,400,000 Kr. Anderledes med de højere Læreanstalter og Udgifter til Kunst, Videnskab, Biblioteker og Samlinger. Dertil udgaves for 13 Aar siden 2 Mill. Kr., i sidste Aar 2,600,000 Kr.; disse Institutioner er altsaa forholdsvis ikke meget rigeligt støttede fra Statens Side. Saa er der Retsplejen. Udgiften hertil er steget fra 2,400,000 Kr. til 4,700,000 Kr., og endelig er, sørgeligt nok, Renten af Statsgælden steget fra 7 til 11,4 Mill. Kr. og vil paa Finanslovforslaget for 1914—1915 være 1 Mill. Kr. mere. I alt var der i 1900—1901 en Driftsudgift af 59 Mill. Kr., korrekt 58,900,000 Kr., medens den i det afvigte Finansaar var 106,300,000 Kr., hvilket vil sige en Stigning med 47 Mill. Kr., hvoraf de 12 Mill. Fjerdedelen, er gaaet til Militærvæsenet, de 6,800,000 Kr. til sociale Formaal.

Jeg vender mig herefter til Indtægts-siden og begynder med Udbyttet af Statsvirksomhederne. I 1900—1901 var hele Udbyttet 190,000 Kr., medens det i 1913—1914 var 11,300,000 Kr., en ganske ko-

lossal Forøgelse. I 1900—1901 indbragte Statsbanerne i alt 257,000 Kr. Aaret derefter kom man ned paa minus 225,000 Kr. Postvæsenet indbragte i 1900—1901 minus 398,000 Kr. og holdt sig det næste Aar paa Minus, nemlig minus 315,000 Kr. Endelig gav Telegrafvæsenet et Underskud af 75,000 Kr. for 13 Aar siden og af 110,000 Kr. det næste Aar. Derimod figurerede Postvæsenet i 1912—1913 med 1,500,000 Kr. og Telegrafvæsenet med $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. i Indtægt. Her er der en overmaade stor Forøgelse. Statsvirksomhederne giver nu et meget stort Bidrag til Statens Indtægter og gav den Gang kun Underskud. Skat paa fast Ejendom opførtes den Gang med 10,85 Mill. Kr. og er faldet til 5,95 Mill. Kr., altsaa en Nedgang af 5 Mill. Kr. Men denne Nedgang opvejes ganske ved Indkomst- og Formueskatten, som først indkrævedes i 1904—1905 og den Gang gav 5 Mill. Kr., medens den i afvigte Finansaar gav 14 Mill. og nu for 1914—1915 er opført med 18 Mill. Kr. Arveafgiften gav for 13 Aar siden 1,6 Mill. og giver nu 3,4 Mill., altsaa en stor Stigning. Stempelafgiften og Afgift af overdragne Ejendomme gav den Gang 4,7 Mill. Kr. og er nu steget til 10 Mill. Kr. — Saa er der endelig Tolden. Tolden gav 30,7 Mill. i 1900—1901, Godtgørelserne fraregnede. I de Tal, jeg nævner for Toldafgifterne, er overhovedet Godtgørelserne fraregnede, derfor stemmer disse ikke ganske med Tal, jeg tidligere har nævnt. Toldafgifterne indbragte i 1912—1913 35,3 Mill. Kr. Men Toldafgifterne var i 1906—1907 oppe paa 41,6 Mill. Kr., faldt med 12 Mill. Kr. i 1909—1910 til 29,6 Mill. Kr., og deraf er nu paa ny indvundet, hvis man kan kalde det saa, de 6 Mill. Kr. Spiritus- eller, som den den Gang kaldtes, Brændevinsbrændingsafgiften gav i 1900—1901 2,9 Mill. og er nu i 1912—1913 — Godtgørelserne fraregnede — oppe paa 5,3 Mill. Ølafgiften gav 6,2 Mill. og er steget med kun 1 Mill. til 7,2 Mill., men vil sikkert stige yderligere. Endelig gav Sukkerafgiften 1,8 Mill. og er steget til 4,5 Mill. Det vil altsaa sige, at Statserhvervsvirksomhederne giver et meget stort Udbytte i Forhold til for 13 Aar siden, at Skat paa fast Ejendom er faldet betydeligt, at Indkomst- og Formueskatten er kommet til med et meget stort Beløb, at Toldafgifterne i en vis Forstand er gaaet ned, at Ølskatten har holdt sig nogenlunde uforandret, men at Arveafgiften, Stempelafgiften, Sukkerafgiften og Brændevinsafgiften er steget meget betydeligt. I alt er det da saaledes, at Indtægten var i 1900—1901